

Raadsvoorstel

afdeling
Financiën

steller
A.G. Dokter

gouda
9 december 2020

dossiernummer
4376

telefoon
0182 588 228

onderwerp
3de raadsinformatiebrief met begrotingswijzigingen

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. Het kennismaken van de 3de raadsinformatiebrief;
2. Het vaststellen van de 3de begrotingswijziging 2020 met betrekking tot de effecten van 2020;
3. Het vaststellen van de 1ste begrotingswijziging 2021 – 204 met betrekking tot de meerjarige effecten;
4. Het alloceren van de bij de septembercirculaire aan Gouda toegekende middelen ter compensatie van coronaschade bij lokale culturele voorzieningen (circa € 560.000) aan de Tijdelijke subsidieregeling covid-19 schade culturele sector, en dit technisch te verwerken bij de 2e begrotingswijziging 2021;

Toelichting

In de vorige informatiememo Keuzevraagstukken ombuigingen heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over het proces en het pakket aan voorgestelde ombuigingsmaatregelen. Zoals benoemd was die memo een tussenstap naar de programmabegroting 2021 - 2024 en het tweede ijkmoment. Inmiddels zijn beide documenten aan de gemeenteraad aangeboden en liggen voor ter besluitvorming op 11 november a.s..

In verscheidene gesprekken tussen college en raad m.b.t. de financiële situatie in Gouda, de effecten van corona en het voorgestelde pakket aan ombuigingsmaatregelen heeft de raad aangegeven meermaals op de hoogte te worden gehouden. Met deze informatiebrief wil het college recht doen aan dit verzoek en de raad meenemen in een aantal actuele ontwikkelingen.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

Deze informatiebrief wordt bij wijze van uitzondering gecombineerd met het aanbieden van een 3e begrotingswijziging, zodat de financiële gevolgen van de septembercirculaire (inclusief compensatiemaatregelen van het Rijk) in het financiële beeld verwerkt kunnen worden. Tegelijkertijd worden ook enkele overige financieel technische aanpassingen aan de raad voorgelegd. In deel 1 en in de bijlage(n) wordt daar nader op ingegaan.

De scope van deze brief betreft dit lopende jaar, 2020. Deel 2 voorziet in een actualisatie van de financiële effecten van corona.

DEEL 1: Financiële positie van Gouda

Door corona hebben zich nieuwe ontwikkelingen voorgedaan en zijn andere ontwikkelingen versneld. Dit leidt ook tot financiële effecten die aanleiding geven tot het actualiseren van de programmabegroting 2020, door middel van deze zogeheten 3de begrotingswijziging. Let wel, deze 3de begrotingswijziging 2020 is een incidentele aanpassing in de huidige PenC-cyclus, uitsluitend voorkomend in dit jaar 2020.

In onderstaande tabel zijn de financiële gevolgen van de 3^e begrotingswijziging 2020 voor 2020 en de 1^e begrotingswijziging 2021-2024 (vanwege de meerjarige effecten) verwerkt en is het nieuwe perspectief zichtbaar.

bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Perspectief conform 2e ijkmoment 2020	-2.238	-6.616	-1.251	-480	925
Financiële gevolgen 3e begrotingswijziging 2020:					
A. Septembecirculaire 2020	344	25	321	1.346	2.216
B. College- en raadsbesluiten	0	0	0	0	0
C. BUIG-gelden 2020	1.200	0	0	0	0
D. Budgettaire neutrale wijzigingen	0	0	0	0	0
Totaal 3e begrotingswijziging 2020	1.544	25	321	1.346	2.216
Perspectief 2020-2024 na 3e begrotingswijziging 2020	-694	-6.591	-930	866	3.141

Bij bovenstaand meerjarig perspectief is de volgende ontwikkeling zichtbaar: in de jaren 2020 en 2022 is er sprake van een tekort, en vanaf 2023 sprake van een sluitend meerjarig perspectief.

De toelichting op de onderdelen A, B, C en D is als bijlage opgenomen.

Weerstandsvormen

In de programmabegroting 2021 wordt de weerstandsratio in de paragraaf Weerstandsvormen als volgt in beeld gebracht:

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024
Na rekeningresultaat 2019 / 1e wijziging 2020				
Stand per 1 januari				
Beschikbaar (stand Algemene Reserve + stand Reserve Sociaal Domein)	28.459	28.169	30.207	33.936
Going Concern	13.274	13.274	13.274	13.274
GREX	5.302	5.302	5.302	5.302
Totaal benodigd weerstandsvormen	18.576	18.576	18.576	18.576
Weerstandratio	1,53	1,52	1,63	1,83

Dit beeld is gebaseerd op de stand van zaken na de eerste begrotingswijziging 2020, zoals ook in deze paragraaf staat vermeld (4.2.3.1).

Omdat de ontwikkelingen zich na de zomer 2020 vrij snel hebben opgevolgd en deze ontwikkelingen tijdens de opmaak van de begroting 2021 nog niet in beeld waren (de septembecirculaire vormt bijvoorbeeld geen onderdeel van de begroting 2021), is er bewust voor gekozen om in de begroting 2021 expliciet te volstaan met het beeld op basis van het eerste ijkmoment. Nu deze ontwikkelingen wel in beeld zijn is dit het moment in deze informatiebrief het beeld van de weerstandsratio te actualiseren.

De tweede en derde begrotingswijziging leiden tot het onderstaande verloop van de algemene reserve, waarbij eveneens de effecten van de septembercirculaire zijn meegenomen:

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari					
Stand AR per 1 januari (na 2e wijziging 2020 en PB2021-2024)	22.614	11.306	10.355	9.875	10.800
corona-compensatie in sept. circulaire	2.270	727			
netto-resultaat sept. circulaire	344	25	321	1.346	2.216
BUIG-beschikking 2020	1.200				
saldo vermeerdering voorgaande jaren		3.336	4.088	4.409	5.756
Subtotaal vermeerderingen	3.814	4.088	4.409	5.756	7.971
onttrekkingen tgv raadsbesluit 28 okt precario/ toerist 2020 tarief op 0	255				
COVID-19 maatregelen BOR en BDV	223				
Subtotaal verminderingen	478	0	0	0	0
Geactualiseerde stand AR per 1 januari na 3e wijziging 2020	25.950	15.394	14.764	15.631	18.771

Als deze ontwikkeling wordt afgezet tegenover het benodigde weerstandsvermogen, ontstaat het volgende beeld:

Bedragen * € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari					
<i>Stand AR per 1 januari (na 2e wijziging 2020 en PB2021-2024)</i>	<i>22.614</i>	<i>11.306</i>	<i>10.355</i>	<i>9.875</i>	<i>10.800</i>
Geactualiseerde stand AR per 1 januari na 3e wijziging 2020	25.950	15.394	14.764	15.631	18.771
Reserve Sociaal Domein	1.807	1.207			
Beschikbaar weerstandsvermogen	27.757	16.601	14.764	15.631	18.771
Totaal benodigde weerstandsvermogen	18.576	18.576	18.576	18.576	18.576
Weerstandsratio	1,49	0,89	0,79	0,84	1,01

Te zien is nu, dat gedurende het jaar 2021 de weerstandsratio zakt onder 1.

De bovenstaande ontwikkeling van de weerstandsratio is niet uniek voor Gouda, maar betreft een landelijke ontwikkeling. In die zin verrast het beeld niet. De gemeenten die deze ratio onlangs hebben geactualiseerd, zagen hun ratio dalen. De tekorten binnen jeugdzorg en Wmo en de financiële impact van Corona hebben iedere gemeente getroffen in hun eigen vermogenspositie, met alle gevolgen voor de weerstandsratio van dien.

Het beeld van de weerstandsratio blijft omgeven met de nodige onzekerheden. Zo is denkbaar dat extra steunmaatregelen worden afgekondigd door het Rijk, etc. Ook de bestemming van het jaarrekeningresultaat heeft uiteraard impact op het beschikbare weerstandsvermogen. Denkbaar is, dat het beeld positief wordt bijgesteld in 2021. Zo is bijvoorbeeld geen rekening gehouden met de claim die Gouda indient bij het Rijk voor jeugdzorg.

DEEL 2: Financiële effecten Corona

Financiële effecten: voorziene financiële impact (mei 2020)

In de Raadsinformatiebrief 2020 (juni 2020) is de gemeenteraad meegenomen in de financiële impact van corona. Hiervoor is op dat moment een infographic opgesteld. Voor het overzicht worden hieronder de uitgangspunten en verwachte financiële impact weergegeven.

Uitgangspunten impactanalyse

De rapportage in de informatiebrief is een momentopname.

Dat geldt voor zowel de lasten als de baten. De peildatum is medio mei 2020.

Veel aannames en onzekerheden

De inzichten zijn dagelijks aan verandering onderhevig.

Inschatting over 2020

Gaat om eerste inschatting. Bij opstellen van de begroting weer een actueler beeld

Compensatie Rijk en voordelen niet meegenomen

Geen rekening met compensatie Rijk. Geen rekening met kansen/ lagere uitgaven

Inschatting van de financiële impact. Bij het inschatten van de impact is geen rekening gehouden met de tegemoetkoming van het Rijk. De verdeling per gemeente is immers nog niet bekend. Net als de VNG zien we deze tegemoetkoming als eerste stap. Mogelijk komt er nog aanvullende compensatie vanuit het Rijk. Verder is geen rekening gehouden met lagere uitgaven. Het is een eerste inschatting van de impact.

Voor elke gebeurtenis is gewerkt met bandbreedtes die onzekerheden aangeven. Ook voor de totale impact is een bandbreedte benoemd. De totale impact is de bandbreedte benoemd rondom de meest reële inschatting

Verwachte financiële impact: € 6.500.000 - € 10.000.000

Financiële effecten: gerealiseerd financieel beeld (oktober 2020)

Met betrekking tot het jaar 2020 bevat onderstaande tabel het gerealiseerde beeld van de werkelijke inkomsten en uitgaven vanwege corona op basis van 2^e en de 3^e begrotingswijziging 2020.

Soort gebeurtenis	Gebeurtenis	2 ^e BW 2020	3 ^e BW 2020
Lagere inkomsten	Lagere opbrengsten uit heffingen en leges toeristenbelasting		-126.000
Lagere inkomsten	Lagere opbrengsten uit heffingen en leges - precario terrassen en uitstallingen		-128.000
Lagere inkomsten	Lagere Parkeerinkomsten	-1.000.000	
Lagere inkomsten	Lagere opbrengst 'boetes' afvaldumpingen etc	-23.000	
Lagere inkomsten	Lagere inkomsten uit verhuur of exploitatie: - kermis Gouda - huurkorting gemeentelijke gebouwen fase 1	-49.000 -1.013.000	
Hogere inkomsten	Surplus uitvoeringskosten Tozo-regeling	800.000	
Hogere inkomsten	Specifiek aanwijsbare corona compensatiemiddelen algemene uitkering gemeentefonds (toe te voegen aan Algemene Reserve)		2.270.000
Subtotaal impact op inkomsten		-1.285.000	2.015.000

Soort gebeurtenis	Gebeurtenis	2 ^e BW 2020	3 ^e BW 2020
Hogere uitgaven	Uitgaven om als gemeente te voldoen aan corona richtlijnen: - beheer openbare ruimte - facilitaire kosten gemeente	-133.000 -133.000	-188.000 -35.000
Hogere uitgaven	Toename inzet toezicht en handhaving op alle regelingen en verordeningen	p.m.	
Hogere uitgaven	Extra uitgaven voor opvang dak- en thuislozen en vrouwenopvang: - maatschappelijke opvang	-505.000	
Hogere uitgaven	Cultuurinstellingen die in financiële nood komen - Goudse schouwburg	-200.000	
Hogere uitgaven	Toename bijstand: - verstrekking laptops voor thuisonderwijs	-125.000	
Hogere uitgaven	Extra kosten afvalverwerking	p.m.	
Hogere uitgaven	Extra financiële steun Verbonden Partijen/ deelnemingen	p.m.	
Hogere uitgaven	Toename beroep op borgstellingen en garanties	p.m.	
Hogere uitgaven	Extra uitgaven stimulering lokale economie	p.m.	
Subtotaal impact op uitgaven		-1.096.000	-223.000

Totaal effect corona 2020 voor gemeentelijke begroting per begrotingswijziging	-2.381.000	1.792.000
---	-------------------	------------------

Zoals op te maken uit de tabel is in de 2^e begrotingswijziging 2020 per saldo € 2.381.000 aan hogere uitgaven geraamd voor corona. De 3^e begrotingswijziging 2020 levert per saldo hogere inkomsten op van € 1.792.000, vooral door de uitkering uit het gemeentefonds (zie voor een nadere toelichting de bijlage). In totaal is per saldo, op dit moment, € 589.000 meer uitgegeven dan ontvangen (€ 2.381.000 - 1.792.000).

In de septembercircular 2020 is € 2.270.000 aan specifiek aanwijsbare coronacompensatiemiddelen opgenomen. Zie bijlage 1.1 voor een nadere toelichting. Ook via de taakmutaties voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en participatie (WSW) zijn compensatiemiddelen beschikbaar gekomen, welke echter niet (volledig) herleidbaar zijn. Deze taakmutaties zijn geoormerkt (bestendige gedragslijn) en blijven beschikbaar voor aanwending binnen de betreffende aandachtsvelden.

Onderdeel van de specifiek aanwijsbare compensatiemiddelen uit de septembercircular is een bijdrage m.b.t. lokale culturele voorzieningen die zal worden aangewend voor het instellen van een lokale subsidieregeling. Zie daartoe de toelichting onder 'nieuwe lokale subsidieregeling cultuur'.

Ten aanzien van het begrotingsjaar 2021 is in de programmabegroting 2021-2024 rekening gehouden met verminderde opbrengsten voor de precariobelasting en de toeristenbelasting voor in totaal € 255.000. Op grond van de septembercircular 2020 is € 727.000 als compensatie voor corona ingeboekt. Dit betreft het voordelige effect voor Gouda van het bevriezen van de zogenoemde opschalingskorting in 2021. De maatregel wordt door het Rijk gezien als bijdrage voor de coronakosten van de gemeente(n).

Financiële effecten: actualisatie en aanvullingen

Zoals hierboven benoemd is de financiële impactanalyse uit mei 2020 een momentopname. Voortschrijdend inzicht en de opleving van de pandemie leiden tot actualisatie en aanvullingen. Vooruitlopend op een nieuwe impactanalyse wordt hieronder stilgestaan bij een aantal belangrijke onderwerpen die vanzelfsprekend landen in de verwachte impact voor 2021.

Intensivering armoede- en schuldenaanpak

In de brief van 28 september 2020 van staatssecretaris SZW aan de Tweede Kamer worden extra middelen aangekondigd voor intensivering armoede- en schuldenaanpak. De coronacrisis raakt vooral kwetsbare groepen, zoals kinderen en jongeren in gezinnen die leven rondom de armoedegrens. De verwachting is dat armoede en problematische schulden voor deze groepen verder zullen toenemen. Gemeenten hebben een belangrijke rol om de armoede- en

schuldenaanpak te versnellen. De door het kabinet beschikbaar gestelde middelen gaan daarom voor een belangrijk deel naar gemeenten ten behoeve van het gemeentelijk schuldenbeleid en de bijzonder bijstand. De gemeente Gouda zal deze middelen gebruiken ten behoeve van een plan om de bijzondere bijstand meer in te richten op het verlenen van maatwerk. Maatwerk is dan anders dan de in de wet verankerde opdracht tot individualiseren en veel meer gericht op het verstrekken van bijzondere bijstand in die situaties waarbij de begrippen 'noodzaak en bijzondere omstandigheden' ruimer moeten worden uitgelegd. Deze ruimere uitleg wordt in gekoppeld aan de volgende drie uitgangspunten:

1. Het voorkomen van hogere maatschappelijke kosten voor de gemeente in de toekomst;
2. Het forceren van een doorbraak in de omstandigheden van persoon en gezin of het significant verbeteren van de situatie van de persoon of het gezin, waardoor de zelfredzaamheid wordt vergroot;
3. Het voorkomen of oplossen van escalatie van de problematiek waar de persoon of het gezin mee wordt geconfronteerd.

Ook zijn de extra middelen noodzakelijk voor capaciteit schuldhelpverlening omdat naar verwachting een groter beroep zal worden gedaan op schuldhelpverlening (de NVVK verwacht een stijging van 30%). De komende tijd zal nader onderzocht worden of er naast capaciteit ook aanvullende investering nodig is in het beschikbare instrumentarium en gebruikte methodieken die kunnen leiden tot een versnelling in de hulp. Of dat er ander instrumentarium nodig is voor specifieke doelgroepen die mede door de coronamaatregelen in financieel zwaar weer zijn gekomen.

Nieuwe lokale subsidieregeling cultuur

De gemeenteraad is afgelopen periode geïnformeerd over de financiële situatie van de Goudse Schouwburg en betrokken in de besluitvorming omtrent dit onderwerp voor de matching van de OCW-bijdrage (4304). Bij de behandeling van dit onderwerp is de raad ook mondeling geïnformeerd over het voornemen om een subsidieregeling op te stellen.

Het college heeft hiertoe op 27 oktober jl. de Tijdelijke subsidieregeling covid-19 schade culturele sector Gouda 2020-2021 vastgesteld en besloten hiervoor een bedrag ter grootte van de bij septembercirculaire toegekende Rijksbijdrage (circa € 560.000) te onttrekken uit de algemene reserve.

Hoewel dit een collegebevoegdheid betreft, hecht het college er belang aan om de raad te consulteren over de subsidieregeling. De raad wordt in de novembercyclus geconsulteerd. De financiële verwerking hiervan zal plaatsvinden in het 1e ijkmoment 2021, daar dit collegebesluit te laat was om te kunnen worden verwerkt in voorliggende begrotingswijziging. Om de regeling op korte termijn in uitvoering te kunnen brengen wordt nu reeds voorgesteld in te stemmen met deze mutatie bij 2e Begrotingswijziging 2021.

2 Argumenten

2.1 Argumenten

Het kennisnemen van de 3de raadsinformatiebrief en de bijgesloten rapportage (3de begrotingswijziging 2020 en 1ste begrotingswijziging 2021-2024) . En het vaststellen van de begrotingswijziging is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

3 Kanttekeningen

N.v.t.

4 Juridische- / financiële gevolgen

Na de begrotingswijziging is er (weer) sprake van een actuele begroting, wat onder andere ondersteunend is bij een goede budgetbewaking.

Anders dan voor de begroting en de jaarstukken bestaat er geen wettelijke plicht om een begrotingswijziging vast te stellen. Maar als deze wel wordt gemaakt, moet die na vaststelling door de raad naar de provinciale toezichthouder worden gezonden.

Op grond van het budgetrecht is de gemeenteraad het beslissingsbevoegde gremium.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

N.v.t.

6 Communicatie / interactiviteit

Zoals bekend en ook aangegeven in deze informatiememo is corona nog niet weg. Corona blijft daardoor de komende tijd een rol spelen in het handelen van het college. Nieuwe ontwikkelingen, zoals rijksbeslissingen, kunnen aanleiding zijn voor het college om de gemeenteraad aanvullend te informeren. Het college zal dit dan op passende wijze doen.